Krimināllieta Nr. 11520008112

KA04-0412-14/29

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2014.gada 29.aprīlī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija

šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja **T.BRODA**

un tiesneši **G.KVESKA un A.NICMANE**

piedaloties prokurorei Z.PAVLOVAI

aizstāvim – zvērinātam advokātam A.RASA

atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā iztiesāja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 323.panta 1.daļas, sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ aizstāvja zvērināta advokāta A.Rasas apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 20.janvāra spriedumu.

Iepazinusies ar apelācijas sūdzības motīviem un pārbaudījusi lietas materiālus, tiesu kolēģija

k o n s t a t ē j a:

Ar 20.01.2014. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un notiesāts pēc Krimināllikuma 323.panta 1.daļas par to, ka izdarīja kukuļa, tas ir, materiālu vērtību nodošanu personiski valsts amatpersonai, lai tā, izmantojot savu dienesta stāvokli, neizdarītu kādu darbību kukuļdevēja interesēs, neatkarīgi no tā vai nodotais kukulis domāts šai valsts amatpersonai vai jebkurai citai amatpersonai.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos:

2012.gada 28.janvārī, ap plkst. 17:20, /pers. A/ vadīja automašīnu „Mersedes Benz" v.nr. /TL numurs/ Rīgā, Brīvības ielā no Dzērbenes ielas puses virzienā uz Rīgas centru, kur pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 56.6. punkta prasības, veica kreiso pagriezienu no Brīvības ielas uz Lielvārdes ielu pie sarkanās luksofora gaismas un neieslēgtas papildsekcijas. Par minēto pārkāpumu /pers. A/ apturēja Ceļu policijas darbinieki, paziņoja par fiksēto pārkāpumu un uzaicināja uz policijas mašīnu iepazīties ar nofilmēto pārkāpumu. /pers. A/, nolūkā, lai netiktu sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols, nolika uz vidējā automašīnas paneļa pie ātrumkārbas naudu Ls 5,00, tas ir kukuli, lai Ceļu policijas biroja 5.rotas jaunākais inspektors Vladislavs Praličs, tas ir valsts amatpersona, izmantojot savu dienesta stāvokli, nesastādītu /pers. A/ administratīvā pārkāpuma protokolu par Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu.

Pirmās instances tiesa atzina, ka ar šādām darbībām /pers. A/ izdarīja Krimināllikuma 323.panta 1.daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 20.janvāra spriedumu **/pers. A/**pēc Krimināllikuma 323.panta 1.daļas tika sodīts ar naudas sodu piecu minimālo mēnešalgu jeb 1600 *euro* apmērā.

Piemērotais drošības līdzeklis - uzturēšanās noteiktā vietā, atcelts.

Par minēto spriedumu apsūdzētā /pers. A/ aizstāvis zvērināts advokāts A.Rasa iesniedza apelācijas sūdzību, uzskatot tiesas spriedumu par nepamatotu un atceļamu. Aizstāvības ieskatā tiesa pretēji Kriminālprocesa likuma 512.pantam nav pilnīgi un vispusīgi pārbaudījusi lietas materiālus, kā arī nonākusi pie nepareiziem secinājumiem attiecībā par noziedzīga nodarījuma sastāva konstatēšanu. Krimināllikuma 323.panta 1.daļa (28.01.2012.redakcijā) noteica, ka par kukuļa, tas ir, materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu, nodošanu vai piedāvāšanu, ja piedāvājums pieņemts, personiski vai ar starpnieku valsts amatpersonai, lai tā, izmantojot savu dienesta stāvokli, izdarītu vai neizdarītu kādu darbību kukuļdevēja, kukuļa piedāvātāja vai citas personas interesēs, neatkarīgi no tā, vai nodotais vai piedāvātais kukulis domāts šai valsts amatpersonai vai jebkurai citai personai. Lai atzītu personu par vainīgu Krimināllikuma 323.panta 1.daļā noteiktā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, ir nepieciešams konstatēt, ka persona ir devusi vai piedāvājusi materiālu vērtību vai mantisku labumu valsts amatpersonai. No lietas materiāliem neizriet, ka /pers. A/ būtu veicis darbības, kas aprakstītas Krimināllikuma 323.panta 1.daļā, proti, nodevis vai piedāvājis kukuli valsts amatpersonai. No liecinieku /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/ liecībām, tiesa ņēmusi vērā tikai policijas darbinieku liecības, lai gan no abu liecībām izriet, ka /pers. C/ neredzēja un nevarēja redzēt, kas notiek policijas mašīnā, kad apsūdzētajam tika uzrādīts videoieraksts par fiksēto pārkāpumu, savukārt /pers. B/ liecības neapstiprina neviens cits lietā esošs pierādījums. No DNS ekspertīzes izriet, ka uz banknotes konstatēts vairāku personu bioloģiskais materiāls, kas nav derīgs personas identifikācijai. Lietā nav pierādījumu, ka uz 5Ls banknotes būtu konstatēti apsūdzētā pirkstu nospiedumi. Tāpat ar lietā esošo videoierakstu neapstiprinās /pers. B/ sniegtās liecības par to, ka apsūdzētais būtu piedāvājis kukuli 5Ls apmērā, turklāt nav pierādījumu, ka tieši izņemtā 5Ls banknote bija apsūdzētā rīcībā un tieši šo banknoti apsūdzētais piedāvājis kā kukuli amatpersonai. 2012.gada 28.janvārī veiktajā policijas automašīnas apskatē konstatēts, ka pie automašīnas ātrumkārbas atrodas naudas zīme 5Ls apmērā, taču neviens no pierādījumiem neapstrīdami un neapšaubāmi neapstiprina un nepierāda, ka šo naudas zīmi policijas transportlīdzeklī kā kukuli būtu atstājis apsūdzētais. Tiesa bez jebkāda pamata atstāja bez ievērības liecinieces /pers. D/ sniegtās liecības par to, ka apsūdzētā rīcībā apturēšanas brīdī nebija banknotes 5Ls vērtībā. Lai arī tiesas sēdes protokolā noteikts, ka tas tika sagatavots 2013.gada 24.augustā, tiesnese to parakstījusi 2013.gada 24.decembrī. Tādejādi par apšaubāmu ir uzskatāms minētajā tiesas sēdes protokolā notikušās tiesas sēdes atspoguļojums, taču, ja ir iespējams ticēt tiesas sēdes protokolam, tad arī 2013.gada 21.augustā lieciniece liecinājusi, ka apsūdzētā makā nebija 5Ls banknotes. Lietas materiālos neatrodas pierādījumi, kas apstiprinātu tiesas secinājumu, ka liecinieces liecības nav uzskatāmas par ticamām, jo viņa tiesas sēdē apstiprinājusi, ka minētais fakts viņai zināms no paša /pers. A/ teiktā. Gluži pretēji lietas materiālos atrodas liecinieces liecības no kā secināms pretējais, taču neskatoties uz to tiesa nav pamatojusi, kāpēc uzskata šīs liecības par nepietiekamām, lai attaisnotu apsūdzēto. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka lietā esošie pierādījumi nepierāda Krimināllikuma 323.panta 1.daļas noziedzīgā nodarījuma pazīmju esamību. Tiesa spriedumā atzinusi, ka nepastāv apsūdzētā atbildību pastiprinoši un mīkstinoši apstākļi, taču neņēma vērā, ka apsūdzētais, kaut arī sākotnēji nepiekrita konstatētajam administratīvajam pārkāpumam, to vēlāk to atzina un administratīvo sodu nomaksāja. Lūdz atcelt pilnībā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu un /pers. A/ attaisnot.

Apsūdzētais /pers. A/ uz tiesas sēdi nav ieradies, tiesā tika saņemts viņa iesniegums, kurā lūdza lietu skatīt bez viņa klātbūtnes, jo atrodas ārzemēs un uz tiesas sēdi nevar ierasties, savu vainu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 323.panta pirmās daļas neatzīst, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 20.janvāra spriedumu uzskata par nelikumīgu un atceļamu. Norāda, ka tika pārkāptas viņa Kriminālprocesa likuma 71.panta pirmās daļas 12.punkta tiesības saņemt nolēmuma kopiju un iepazīties ar tiesas sēdes protokolu, kā arī iesniegt par to rakstveida piezīmes, jo pretēji Kriminālprocesa likuma 49.panta pirmajam punktam tiesa nav nodrošinājusi tiesas sēdēs protokola un nolēmuma pieejamību noteiktajā dienā. Uzskata, ka 2013.gada 21.augustā tiesas sēdes protokols nebija sastādīts un pieejams 2013.gada 24.augustā, jo tas parakstīts ar 2013.gada 24.decembra datumu. Liecinieces /pers. D/ liecības tiesas sēdes protokolā nepareizi atspoguļotas, jo tas veikts četrus mēnešus pēc tiesas sēdes. Lūdz atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 20.janvāra spriedumu pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 566.pantu, sakarā ar likuma pārkāpumu, kas katrā ziņā izraisa sprieduma atcelšanu, lai pirmās instances tiesā tiktu nopratināta lieciniece /pers. D/.

Tiesu kolēģija, noklausoties lietas dalībnieku viedokļus un pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 464.pantu, nolēma lietu skatīt bez apsūdzētā piedalīšanās.

Apsūdzētā /pers. A/ aizstāvis zvērināts advokāts A.Rasa apelācijas instances tiesas sēdē apelācijas sūdzību uzturēja pilnībā.

Prokurore Z.Pavlova apelācijas instances tiesas sēdē, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 461.pantu grozīja apsūdzību, lūdzot apsūdzētā darbības kvalificēt pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 323.panta pirmās daļas, kā arī mīkstināt sodu.

Noklausījusies aizstāvja viedokli un prokurores argumentus, pārbaudījusi lietas materiālus un apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, tiesu kolēģija uzskata, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 20.janvāra spriedums ir atceļamsdaļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu pēc Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas un noteikto sodu.

Apsūdzētā vaina ir pierādīta ar pirmās instances tiesā pārbaudītām liecinieku:

– policijas darbinieka /pers. B/ liecībām, ka 2012.gada 28.janvārī ap plkst. 17.00 pa Brīvības gatvi no Dzērbenes ielas puses virzienā uz centru tuvojās automašīna Mercedes Benz S500, kuras vadītājs iebrauca krustojumā un veica kreisā pagrieziena manevru uz Lielvārdes ielu, neskatoties uz to, ka nebija ieslēgta luksofora papildsekcija, kas atļauj kreiso pagriezienu. Pārkāpums tika fiksēts ar dienesta automašīnas videonovērošanas ierīci. Pēc automašīnas apturēšanas vadītājs – /pers. A/, pienāca pie dienesta automašīnas un iesēdās labā priekšējā sēdeklī, viņam tika uzrādīts pārkāpuma videoieraksts un paziņots pieļautā Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpuma punkts un paredzētais sods, pēc kā tika lūgts /pers. A/ uzgaidīt viņa automašīnā, kamēr tiks sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols. /pers. A/ izņēma no maka vienu 5Ls banknoti, uzmeta to uz vidējā paneļa pie ātrumkārbas kloķa un uz lūgumiem paņemt naudu atpakaļ viņš nereaģēja, izkāpa no dienesta mašīnas un devās uz savu mašīnu un iesēdās tās salonā. Tika paziņots Operatīvās vadības nodaļai un /pers. A/ tika aizturēts.

– policijas darbinieka /pers. C/ liecībām, ka no pārinieka /pers. B/ teiktā zināms, ka dienesta automašīnā automašīnas Mercedes Benz S500 vadītājs – /pers. A/ pēc pārkāpuma videoieraksta uzrādīšanas nolicis naudu uz dienesta automašīnas ātrumkārbas, un redzējis, ka pārinieks viņam vairākkārt lūdzis paņemt naudu atpakaļ. Tā kā vadītājs lūgumu netika izpildījis, tika paziņots Operatīvās

vadības nodaļai.

No administratīvā pārkāpuma protokola Nr. PD 653097 (lietas lapa 12), kam pievienots CD ar videoierakstu, redzams, ka /pers. A/ 2012.gada 28.janvārī pkst.17.22, vadot automašīnu Mecedes Benz S500 ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/, izdarījis Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu.

No 2012.gada 28.janvāra policijas dienesta automašīnas Volvo S60 apskates protokola un tam pievienotām fotogrāfijām (lietas lapa 14-16) redzams, ka automašīnas salonā uz ātrumkārbas pārslēgšanas roktura atrodas 5Ls naudas zīme.

Tiesu kolēģija nekonstatē tādus apstākļus, kas dotu pamatu apšaubīt policijas darbinieku sniegtās liecības, jo ne apsūdzētais, ne policijas darbinieki nav norādījuši uz to, ka viņi agrāk būtu pazīstami un starp viņiem pastāvētu naidīgas attiecības, kas dotu iemeslu apsūdzētā apmelošanai.

Pirmās instances tiesas sēdē tika nopratināta lieciniece /pers. D/, kura pēc pašas teiktā 2012.gada 28.janvārī braukusi kopā ar /pers. A/ un automašīnā Mercedes Benz sēdējusi priekšējā pasažieru sēdeklī. Pēc izdarītā pagrieziena no Brīvības ielas uz Lielvārdes ielu automašīnu apturēja policija un /pers. A/ aizgāja pie policijas darbinieku automašīnas, kur atradās apmēram 10-15 minūtes. Atnākot, /pers. A/ pateica, ka videoierakstā nav skaidri redzams vai pagrieziens izdarīts pie zaļās vai sarkanās luksofora gaismas. Pēc tam atbrauca vēl viena policijas mašīna un /pers. A/ aizturēja par kukuļdošanu. Viņai konkrēti bija zināms, ka viņa makā tajā dienā atradās divdesmit latu banknotes, kuras viņš negribēja mainīt, jo Rimi veikalā viņa pirka cigaretes par savu naudu.

Izvērtējot liecinieces /pers. D/ liecības, tiesu koleģija konstatē, ka ar tām netika pierādīts fakts, ka /pers. A/ makā 2012.gada 28.janvārī pēc automašīnas apturēšanas nav atradušās 5Ls banknotes, jo pirmās instaces tiesas sēdē viņa precizēja, ka redzējusi maku, bet ne tās saturu.

Bez tam, tiesu kolēģija secina, ka lūgumu par liecinieces nopratināšanu apsūdzētais pieteicis tikai 2012.gada 28.septembrī, tas ir, astoņus mēnešus pēc notikuma, kad viņš kā apsūdzētais sniedza liecības advokāta klātbūtnē.

Apsūdzētā aktīvās darbības - 5Ls naudas zīmes nodošana valsts amatpersonai, pierāda Krimināllikuma 323.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi, bet viņa nodoms nodot materiālās vērtības valsts amatpersonai, lai netiktu sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu, veido noziedzīgā nodarījuma subjektīvo pusi.

Tā kā policijas darbinieki no apsūdzētā naudu nepieņēma, noziedzīgais nodarījums kvalificējams kā kukuļdošanas mēģinājums un apsūdzētā darbības kvalificējamas pēc Krimināllikuma 15.panta 4.daļas un 323.panta 1.daļas.

Nosakot apsūdzētajam /pers. A/ sodu, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ir vadījusies pēc Krimināllikuma 46. un 35.panta nosacījumiem, pie soda noteikšanas pareizi izvērtējot noziedzīgo nodarījumu raksturu, radīto kaitējumu un apsūdzētā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta 3.daļu /pers. A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 15.panta 4.daļas un 323.panta 1.daļas klasificējams kā mazāk smags noziegums.

Pirmās instances tiesa pareizi atspoguļojusi un izvērtējusi apsūdzētā personu raksturojošos datus, nekonstatējot atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, kam piekrīt apelācijas instances tiesa un tos neatkārto.

Aizstāvja norāde apelācijas sūdzībā uz to, ka administratīvā soda nomaksa ir atzīstama par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu, ir nepamatota, jo administratīvā soda nomaksa nav saistīta ar celto apsūdzību.

Apsūdzētais un viņa aizstāvis norāda, ka tiesnese, parakstot 2013.gada 21.augusta tiesas sēdes protokolu 2013.gada 24.decembrī, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 566.pantā paredzētu būtisku kriminālprocesa pārkāpumu, kas katrā ziņā izraisa sprieduma atcelšanu, jo, parakstot protokolu pēc četriem mēnešiem, kļūst apšaubāms tiesas sēdes atspoguļojums

Tiesu koleģija nepiekrīt minētiem apsūdzētā un advokāta argumentiem, jo no 2013.gada 21.augusta tiesas sēdes protokola (lietas lapa 178-179) redzams, ka ar tiesas sēdes protokolu varēs iepazīties 2013.gada 24.augustā, kas nedod pamatu šaubām, ka protokols bija pieejams norādītajā datumā. Bez tam, lietas materiālos neatrodas iesniegumi ar lūgumu iepazīties tiesas sēdes protokolu vai izsniegt tā kopiju, līdz ar ko netika pārkāptas Kriminālprocesa likuma 71.panta pirmās daļas 12.punktā noteiktās apsūdzētā tiesības. Likums neuzliek par pienākumu izsniegt apsūdzētajam tiesas sēdes protokola kopiju bez pieteikta lūguma.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 49.panta 1.punktam, pretēji kā to norāda apsūdzētais, pirmās instances tiesa ir nodrošinājusi kā tiesas sēdes protokola, tā nolēmuma pieejamību noteiktajā dienā visām likumā paredzētajām personām, jo lietas materiālos sūdzības par to neatrodas.

Ņemot vērā, ka prokurore apelācijas instances tiesā grozīja apsūdzētajam celto apsūdzību uz vieglāku, un ievērojot Krimināllikuma 53.panta nosacījumus, kā arī Krimināllikuma 41.pantu (likuma redakcija līdz 2013.gada 1.aprīlim), ka naudas sods uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi – 2012.gada 28.janvāri, bija paredzēts no 3-200 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā, tiesu kolēģija uzskata, ka ir pamats samazināt apsūdzētajam noteikto naudas sodu līdz trīs minimālajām mēnešalgām, tas ir – 960 *euro*.

Bez tam, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 6.punktu, Latvijas Republikas naudas zīme ir konsfiscējama valsts labā, nevis iznīcināma, kā to izlēmusi pirmās instances tiesa.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a :

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 20.janvāra spriedumu – **atcelt daļā par /pers. A/ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 323.panta 1.daļas un par lietiskā pierādījuma LVL 5,- naudas zīmes iznīcināšanu.**

/pers. A/, personas kods /personas kods/, atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 323.panta pirmās daļas un sodīt ar naudas sodu 3 (trīs) minimālo mēnešalgu – EUR 960 (deviņi simti sešdesmit *euro*) apmērā.

Lietisko pierādījumu LVL 5,- naudas zīmi, kas glabājas Latvijas Republikas lekšlietu ministrijas Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Finanšu vadības birojā – **konfiscēt**.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamentā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams 2014.gada 13.maijā.

Priekšsēdētāja T.Broda

Tiesneši G.Kveska

A.Nicmane